

ЗИГМУНД ФРОЙД УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНА

КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою університету

Протокол № 10 від
«11» червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ

Освітній рівень: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Спеціальність: С4 Психологія

Освітньо-професійна програма "Психологія"

Статус дисципліни: обов'язкова

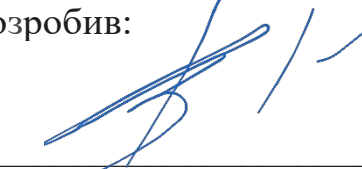
Форма навчання: денна

<u>Форма навчання</u>	<u>Курс</u>	<u>Семестр</u>	<u>Лекції (год.)</u>	<u>Практичні (год.)</u>	<u>Самостійна робота студента (год.)</u>	<u>Разом (год.)</u>	<u>Екзамен (сем.)</u>
<u>Денна</u>	<u>3</u>	<u>5</u>	<u>40</u>	<u>20</u>	<u>60</u>	<u>120</u>	<u>5</u>

Робоча програма розроблена на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів в галузі С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», Спеціальність: С4 Психологія, затвердженої вченою радою ЗФУУ (протокол № 10 від «11» червня 2025 року).

Програму навчальної дисципліни розробив:

Доктор психологічних наук,
професор кафедри психології

(підпис)

І. Клименко

Робочу програму обговорено та затверджено на засіданні кафедри психології
Протокол № 9 від “21” травня 2025 року

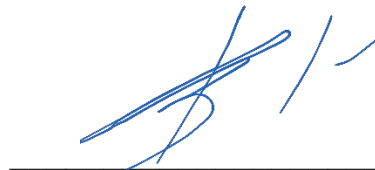
Завідувач кафедри психології

(підпис)

І. Клименко

Гарант ОПП «Психологія»

(підпис)

І. Клименко

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), “__” _____ 20__ р., протокол №__
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ОПП, ступень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	
Кількість кредитів - 4	Галузь знань: С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	Статус дисципліни Обов'язкова Мова навчання українська	
Модулів - 3	Спеціальність: С4 Психологія	Рік підготовки	
		3-й	
Змістових модулів - 2	Освітньо-професійна програма «Психологія»	Семестр	
		5-й	
Загальна кількість кредитів/годин - 4/120		Лекції (год.)	
		40	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 3 год.;	Ступень вищої освіти - бакалавр	Практичні(год.)	
		20	
		Самостійна робота(год.)	
		60	
		Всього	
		120	
		Вид контролю	
			Екзамен

2.1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Клінічна психологія» є формування у студентів системи знань про закономірності виникнення, перебігу та корекції психічних розладів, розвиток умінь діагностики, профілактики й психологічної допомоги особам із порушеннями психічного здоров'я.

Дисципліна охоплює як теоретичний рівень (розуміння природи психічних розладів), так і практичний рівень (застосування методів психодіагностики, психокорекції та реабілітації у професійній діяльності).

2.2. Завдання вивчення дисципліни

Завдання спрямовані на формування високого рівня професійної компетентності у здобувачів освіти, які зможуть ефективно працювати у сфері охорони психічного здоров'я:

1. Ознайомити студентів з основними теоретичними підходами до розуміння психічних розладів та їх проявів.
2. Сформуванати знання про методи психодіагностики, психокорекції та психологічної допомоги у клінічній практиці.
3. Розвинути навички аналізу клінічних випадків та інтерпретації результатів психодіагностичних досліджень.

4. Навчити застосовувати психологічні знання у сфері профілактики та реабілітації осіб із психічними порушеннями.
5. Сприяти формуванню професійної етики та відповідальності психолога у роботі з людьми, які мають проблеми психічного здоров'я.

2.3. Найменування компетентностей, формування яких забезпечує вивчення дисципліни.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову)

2.4. Передумови для вивчення дисципліни.

Для успішного засвоєння дисципліни «Клінічна психологія» студентам необхідно володіти знаннями з таких предметів:

Пререквізіти:

- Психодіагностика — це галузь психології, що займається розробкою та застосуванням методів для виявлення, вимірювання й оцінки індивідуально-психологічних особливостей особистості та її психічних станів.
- Анатомія центральної нервової системи та фізіологія вищої нервової діяльності — дисципліна, яка розкриває будову та функціонування мозку і нервової системи як біологічної основи психіки.
- Патопсихологія — це галузь психології, що вивчає закономірності порушень психічної діяльності та особистості при різних психічних розладах, а також методи їх діагностики й корекції.
- Основи нейрофізіології — дисципліна, що вивчає будову та функції нервової системи, механізми нервової діяльності й їхній вплив на психічні процеси та поведінку людини.

Постреквізіти:

Після завершення дисципліни студенти зможуть застосовувати отримані знання у таких предметах та практиках:

- Основи психіатрії — вивчають принципи діагностики, класифікації та лікування психічних розладів.
- Основи нейрокорекції — навчальна дисципліна, що вивчає принципи та методи цілеспрямованого впливу на функції нервової системи для відновлення, розвитку та оптимізації психічних процесів і поведінки людини.
- Рівні психологічних втручань у психосоціальному супроводі — система організації допомоги, що охоплює базову підтримку, цільові психологічні інтервенції та спеціалізовану клінічну допомогу залежно від потреб людини.

2.5. Результати навчання

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги

ПР11. Скласти та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога

3. Зміст навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Клінічна психологія» складається з двох змістовних модулів:

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи клінічної психології.

Тема 1. Загальна проблематика клінічної психології

Клінічна психологія досліджує психічні розлади, їхні причини та прояви, а також способи психологічної допомоги й корекції. Вона поєднує теоретичні знання про закономірності психічної діяльності з практичними методами діагностики та підтримки людей із порушеннями психічного здоров'я.

Тема 2. Концептуальні підходи до аналізу психопатологічних явищ і феноменів. Критерії диференціації норми і патології в клінічній психології

У клінічній психології застосовуються різні концептуальні підходи — біологічний, психодинамічний, когнітивно-поведінковий та соціокультурний — для пояснення психопатологічних явищ. Важливим завданням є визначення межі між нормою та патологією, що здійснюється за критеріями адаптивності, соціальної прийнятності, суб'єктивного благополуччя та відповідності розвитку віковим нормам.

Змістовний модуль 2. Прикладні аспекти клінічної психології у відповідності до МКХ11. Диференційна діагностика та особливості психологічних втручань.

Тема 3. МКХ-11: особливості, структура, нововведення, діагностичні критерії та значення

МКХ-11 систематизує психічні, поведінкові та нейропсихічні розлади відповідно до сучасних наукових даних. Нововведення включають уточнені діагностичні критерії, нові категорії та більш зручну цифрову структуру, що підвищує точність діагностики й практичну застосовність у клініці.

Тема 4. Порушення нейропсихічного розвитку (6A0)

Ця група охоплює розлади, що виникають у дитячому віці та впливають на когнітивний, мовний і соціальний розвиток. Вони характеризуються стійкими труднощами у навчанні, комунікації та адаптації, що потребують ранньої діагностики й підтримки.

Тема 5. Шизофренія та інші первинні психотичні розлади (6A2). Кататонія (6A4)

Шизофренія та споріднені психотичні розлади проявляються порушенням мислення, сприйняття та емоційної регуляції. Кататонія визначається вираженими руховими та поведінковими симптомами, що можуть супроводжувати психотичні та афективні стани.

Тема 6. Афективні розлади (6A6)

Афективні розлади включають депресію, біполярний розлад та інші порушення настрою. Вони характеризуються тривалими змінами емоційного стану, що суттєво впливають на якість життя та соціальне функціонування.

Тема 7. Розлади, пов'язані з тривогою та страхом (6B0)

Ця група охоплює генералізовану тривогу, панічні атаки, фобії та інші стани, що супроводжуються надмірним страхом. Вони часто призводять до уникання ситуацій і значного зниження адаптивності.

Тема 8. Обсесивно-компульсивні та подібні розлади (6B2)

Характеризуються нав'язливими думками (обсесіями) та повторюваними діями (компульсіями), які знижують контроль над поведінкою. Подібні розлади включають патологічне накопичення та трихотиломанію.

Тема 9. Розлади, специфічно пов'язані зі стресом (6B24)

До них належать посттравматичний стресовий розлад (ПТСР) та гострі реакції на стрес. Вони виникають як відповідь на травматичні події та супроводжуються порушенням емоційної регуляції й поведінки.

Тема 10. Дисоціативні розлади (6B6)

Ці розлади проявляються порушенням інтеграції свідомості, пам'яті, ідентичності та сприйняття. Вони можуть включати амнезію, деперсоналізацію та множинні ідентичності.

Тема 11. Розлади харчування та харчової поведінки (6B8)

До цієї групи належать анорексія, булімія, компульсивне переїдання та інші порушення харчової поведінки. Вони поєднують психологічні та фізіологічні фактори й мають серйозні наслідки для здоров'я.

Тема 12. Розлади тілесних відчуттів та переживань (6C2)

Ці розлади проявляються у вигляді стійких соматичних скарг без достатнього медичного пояснення. Вони супроводжуються надмірною увагою до тілесних відчуттів та тривожними переживаннями щодо власного здоров'я.

Тема 13. Розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та адиктивної поведінки (6C4)

До цієї групи належать залежності від алкоголю, наркотиків, медикаментів та поведінкові адикції (ігрова, інтернет-залежність). Вони характеризуються втратою контролю, толерантністю та негативними соціальними й медичними наслідками.

Тема 14. Розлади контролю спонукань (6C7)

Ці розлади проявляються у нездатності стримувати імпульсивні дії, що шкодять особистості чи оточенню. Прикладами є kleptomania, pyromania та інші компульсивні поведінкові акти.

Тема 15. Деструктивні та дисоціальні поведінкові розлади (6C9)

Характеризуються агресивною, антисоціальною та порушуючою норми поведінкою, що часто виникає у дитячому та підлітковому віці. Вони пов'язані з труднощами соціалізації та високим ризиком девіантної поведінки.

Тема 16. Розлади особистості та особистісні риси (6C7)

Ця група охоплює стійкі порушення характеру й міжособистісних відносин, що знижують адаптивність. Вони проявляються у специфічних патернах мислення, емоцій та поведінки (наприклад, нарцисичний чи ананкастний тип).

Тема 17. Парафілійні розлади (6D3)

Включають стійкі сексуальні потяги чи поведінку, що відхиляються від соціальних норм і можуть завдавати шкоди іншим. Прикладами є педофілія, ексгібіціонізм, вуаєризм.

Тема 18. Імітовані розлади (6D5)

Ці розлади характеризуються навмисним відтворенням або перебільшенням симптомів хвороби з психологічною мотивацією. Вони відрізняються від симуляції тим, що метою є отримання уваги чи ролі «пацієнта», а не матеріальна вигода.

Тема 19. Нейрокогнітивні розлади (6D7)

До них належать деменції, хвороба Альцгеймера та інші стани, що супроводжуються прогресивним зниженням пам'яті, мислення та інших когнітивних функцій. Вони мають значний вплив на якість життя та потребують комплексної підтримки.

Тема 20. Психічні та поведінкові розлади, пов'язані з вагітністю, пологами та післяпологовим періодом (6E2)

Ця група охоплює післяпологову депресію, психози та інші порушення, що виникають у перинатальний період. Вони пов'язані з гормональними змінами, психосоціальними факторами та потребують своєчасної психологічної й медичної допомоги.

4. Структура залікового кредиту з дисципліни

Назви змістовних модулів, лекційних тем і тем практичних занять	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л.	пр.	с.р
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи клінічної психології.				
Тема 1. Загальна проблематика клінічної психології.	5	2	0	3
Тема 2. Концептуальні підходи до аналізу психопатологічних явищ і феноменів. Критерії диференціації норми і патології в клінічній психології.	5	2	0	3
<i>Разом за змістовним модулем 1</i>	<i>10</i>	<i>4</i>	<i>0</i>	<i>6</i>
Змістовний модуль 2. Патопсихологія окремих психічних функцій, психічних станів та особистості				
Тема 3. МКХ-11 особливості, структура, нововведення, діагностичні критерії та значення в клінічній практиці (Психічні, поведінкові розлади та порушення нейропсихічного розвитку).	6	2	1	3
Тема 4. Порушення нейропсихічного розвитку (6A0).	6	2	1	3
Тема 5. Шизофренія та інші первинні психотичні розлади (6A2). Кататонія (6A4).	6	2	1	3
Тема 6. Афективні розлади (6A6).	6	2	1	3
Тема 7. Розлади, пов'язані з тривогою та страхом (6B0).	6	2	1	3
Тема 8. Обсесивно-компульсивні та подібні розлади (6B2).	6	2	1	3
Тема 9. Розлади, що специфічні пов'язані зі стресом (6B24).	6	2	1	3
Тема 10. Дисоціативні розлади (6B6).	6	2	1	3
Тема 11. Розлади харчування та харчової поведінки (6B8).	6	2	1	3
Тема 12. Розлади тілесних відчуттів та переживань (6C2).	6	2	1	3
Тема 13. Розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та адиктивної поведінки (6C4).	6	2	1	3
Тема 14. Розлади контролю спонукань (6C7).	6	2	1	3
Тема 15. Деструктивні та дисоціальні поведінкові розлади (6C9).	6	2	1	3
Тема 16. Розлади особистості та особистісні риси (6C7).	6	2	1	3
Тема 17. Парафілійні розлади (6D3).	6	2	1	3
Тема 18. Імітовані розлади (6D5).	6	2	1	3
Тема 19. Нейрокогнітивні розлади (6D7).	6	2	1	3
Тема 20. Психічні та поведінкові розлади, пов'язані з вагітністю, пологами та післяпологовим періодом (6E2).	6	2	1	3
<i>Разом за змістовним модулем 2</i>	<i>108</i>	<i>36</i>	<i>18</i>	<i>54</i>
Екзамен	2		2	
Усього, годин	120	40	20	60

5. Тематика практичних занять з дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи клінічної психології.

Тема 1. Загальна проблематика клінічної психології

- Аналіз предмета, завдань та місця клінічної психології серед інших наук.
- Обговорення ролі психолога у медичній та психосоціальній практиці.

- Розгляд основних напрямів клінічної психології (діагностика, корекція, профілактика).
- Практичні приклади застосування клінічної психології у роботі з різними групами пацієнтів.
- Дискусія про сучасні виклики та перспективи розвитку клінічної психології.

Тема 2. Концептуальні підходи до аналізу психопатологічних явищ і феноменів. Критерії диференціації норми і патології

- Ознайомлення з біологічним, психодинамічним, когнітивно-поведінковим та соціокультурним підходами.
- Практичний аналіз випадків із застосуванням різних концептуальних моделей.
- Визначення критеріїв норми та патології у психічному розвитку та поведінці.
- Обговорення прикладів «пограничних» станів між нормою та патологією.

Змістовний модуль 2. Патопсихологія окремих психічних функцій, психічних станів та особистості

Тема 3. МКХ-11: особливості, структура, нововведення, діагностичні критерії та значення

- Ознайомлення зі структурою МКХ-11 та її відмінностями від МКХ-10.
- Аналіз нових категорій психічних і поведінкових розладів.
- Практичне застосування діагностичних критеріїв на клінічних прикладах.
- Обговорення значення цифрової платформи МКХ-11 у клінічній практиці.
- Вирішення кейсів із використанням класифікації МКХ-11.

Тема 4. Порушення нейропсихічного розвитку (6A0)

- Вивчення основних типів порушень нейропсихічного розвитку.
- Аналіз клінічних випадків дітей із труднощами навчання та комунікації.
- Практичні методи ранньої діагностики та корекції.
- Обговорення ролі сім'ї та соціального середовища у підтримці розвитку.
- Розробка індивідуальних програм психосоціальної допомоги.

Тема 5. Шизофренія та інші первинні психотичні розлади (6A2). Кататонія (6A4)

- Ознайомлення з основними симптомами шизофренії та психотичних розладів.
- Аналіз клінічних випадків із проявами кататонії.
- Практичні вправи з диференціальної діагностики психотичних станів.
- Обговорення сучасних підходів до лікування та психосоціальної підтримки.
- Розгляд етичних аспектів роботи з пацієнтами із психозами.

Тема 6. Афективні розлади (6A6)

- Вивчення симптоматики депресії та біполярного розладу.
- Практичний аналіз випадків афективних порушень.
- Ознайомлення з методами психодіагностики та психокорекції.
- Обговорення впливу афективних розладів на соціальне функціонування.
- Розробка планів психологічної підтримки пацієнтів.

Тема 7. Розлади, пов'язані з тривогою та страхом (6B0)

- Ознайомлення з клінічними проявами тривожних розладів.
- Практичні вправи з діагностики панічних атак та фобій.
- Аналіз стратегій когнітивно-поведінкової терапії.
- Обговорення ролі психоосвіти у роботі з пацієнтами.
- Розгляд прикладів успішної психотерапевтичної допомоги.

Тема 8. Обсесивно-компульсивні та подібні розлади (6B2)

- Вивчення симптомів obsesій та компульсій.
- Практичний аналіз випадків ОКР та споріднених розладів.
- Ознайомлення з методами когнітивно-поведінкової терапії.
- Обговорення труднощів диференціальної діагностики.
- Розробка планів психокорекційної роботи.

Тема 9. Розлади, специфічно пов'язані зі стресом (6B24)

- Вивчення симптоматики ПТСР та гострих реакцій на стрес.
- Практичний аналіз випадків травматичного досвіду.
- Ознайомлення з методами кризової інтервенції.
- Обговорення ролі соціальної підтримки у подоланні стресу.
- Розробка програм психоосвіти для постраждалих.

Тема 10. Дисоціативні розлади (6B6)

- Ознайомлення з проявами дисоціативної амнезії та деперсоналізації.
- Практичний аналіз випадків множинних ідентичностей.
- Вивчення методів психодіагностики дисоціативних станів.
- Обговорення психотерапевтичних стратегій допомоги.
- Розгляд етичних аспектів роботи з пацієнтами.

Тема 11. Розлади харчування та харчової поведінки (6B8)

- Вивчення симптоматики анорексії, булімії та компульсивного переїдання.
- Практичний аналіз випадків порушень харчової поведінки.
- Ознайомлення з методами психотерапії та медичної підтримки.
- Обговорення соціальних факторів, що впливають на розвиток розладів.
- Розробка програм профілактики серед молоді.

Тема 12. Розлади тілесних відчуттів та переживань (6C2)

- Ознайомлення з клінічними проявами соматоформних розладів.
- Практичний аналіз випадків із надмірною тривогою щодо здоров'я.

- Вивчення методів психодіагностики тілесних переживань.
- Обговорення ролі психотерапії у лікуванні соматоформних станів.
- Розробка програм психоосвіти для пацієнтів.

Тема 13. Розлади внаслідок вживання психоактивних речовин та адиктивної поведінки (6C4)

- Ознайомлення з симптомами залежності від алкоголю, наркотиків та медикаментів.
- Практичний аналіз випадків поведінкових адикцій (ігрова, інтернет-залежність).
- Вивчення методів діагностики та психокорекції залежностей.
- Обговорення соціальних наслідків адиктивної поведінки.

Тема 14. Розлади контролю спонукань (6C7)

- Ознайомлення з клінічними проявами імпульсивних розладів (клептоманія, піроманія).
- Аналіз випадків втрати контролю над поведінкою.
- Практичні вправи з диференціальної діагностики.
- Обговорення психотерапевтичних стратегій корекції імпульсивних дій.
- Розгляд соціальних наслідків неконтрольованих спонукань.

Тема 15. Деструктивні та дисоціальні поведінкові розлади (6C9)

- Вивчення симптоматики агресивної та антисоціальної поведінки.
- Аналіз випадків дитячих і підліткових поведінкових порушень.
- Практичні методи діагностики та профілактики девіантної поведінки.
- Обговорення ролі сім'ї та школи у корекції поведінки.
- Розробка програм соціальної адаптації.

Тема 16. Розлади особистості та особистісні риси (6C7)

- Ознайомлення з основними типами розладів особистості.
- Аналіз клінічних випадків нарцисичного, ананкастного та інших типів.
- Практичні вправи з діагностики особистісних порушень.
- Обговорення труднощів психотерапії при розладах особистості.
- Розгляд етичних аспектів роботи з такими пацієнтами.

Тема 17. Парафілійні розлади (6D3)

- Вивчення симптоматики парафілійних розладів.
- Аналіз випадків девіантної сексуальної поведінки.
- Практичні вправи з диференціальної діагностики.
- Обговорення соціальних та правових наслідків парафілій.
- Ознайомлення з психотерапевтичними методами корекції.

Тема 18. Імітовані розлади (6D5)

- Ознайомлення з проявами імітованих розладів.
- Аналіз випадків навмисного відтворення симптомів.

- Практичні вправи з відмежування імітації від симуляції.
- Обговорення психологічних мотивів імітованих розладів.
- Розгляд етичних аспектів діагностики та допомоги.

Тема 19. Нейрокогнітивні розлади (6D7)

- Вивчення симптоматики деменцій та хвороби Альцгеймера.
- Аналіз клінічних випадків когнітивного зниження.
- Практичні методи діагностики пам'яті та мислення.
- Обговорення ролі психосоціальної підтримки.
- Розробка програм реабілітації та догляду.

Тема 20. Психічні та поведінкові розлади, пов'язані з вагітністю, пологами та післяпологовим періодом (6E2)

- Ознайомлення з проявами післяпологової депресії та психозів.
- Аналіз випадків психічних порушень у перинатальний період.
- Практичні методи діагностики та психотерапії.
- Обговорення ролі сім'ї та соціальної підтримки.

6. Тематика самостійних занять з дисципліни

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні завдання та напрями розвитку клінічної психології	3
2	Підходи до аналізу психопатології та критерії розмежування норми й патології	3
3	МКХ-11: структура, нові класифікаційні підходи та значення для клінічної практики	3
4	Порушення нейропсихічного розвитку: особливості діагностики та підтримки	3
5	Шизофренія, первинні психотичні розлади та кататонічні стани	3
6	Афективні розлади: депресивні та біполярні стани	3
7	Тривожні та фобічні розлади: клінічні прояви й підходи до допомоги	3
8	Обсесивно-компульсивні та споріднені розлади: діагностика і корекція	3
9	Стрес-індуковані розлади: ПТСР та гострі реакції	3
10	Дисоціативні розлади: амнезія, деперсоналізація та множинні ідентичності	3
11	Розлади харчування та харчової поведінки: анорексія, булімія, переїдання	3
12	Розлади тілесних відчуттів: соматоформні прояви та їх психодіагностика	3
13	Адиктивні розлади: залежність від психоактивних речовин та поведінкові адикції	3
14	Розлади контролю імпульсів: kleптоманія, піроманія та інші прояви	3
15	Деструктивні та дисоціальні поведінкові розлади: агресія й антисоціальна поведінка	3
16	Розлади особистості: типологія та клінічні особливості	3
17	Парафілійні розлади: девіантні сексуальні потяги та поведінка	3
18	Імітовані розлади: особливості та відмінність від симуляції	3

19	Нейрокогнітивні розлади: деменції та порушення пам'яті	3
20	Психічні та поведінкові розлади перинатального періоду: депресія й психози після пологів	3
Всього		60

7. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Клінічна психологія» використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студентів:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- реферати, презентації;
- екзамен.

8. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Клінічна психологія» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2		Екзамен
15%	5%	30%	10%	40 %
Поточне оцінювання	Модульний контроль 1	Поточне оцінювання	Модульний контроль 2	Екзамен
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (2 занять, 2 теми – 2 оцінки). 2. Модульний контроль 1 проводиться на 2 занятті. Оцінка за Модульний контроль 1 виставляється на підставі виконання письмового завдання.		1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (10 занять, 10 тем – 10 оцінок). 2. Модульний контроль 2 проводиться на останньому практичному занятті. Оцінка за Модульний контроль 2 виставляється на підставі виконання письмового завдання.		1. Відповідь на 2 запитання, кожне з яких 10 балів. Розв'язання практичного кейсу 10 балів. Тестові завдання 10 балів. У підсумку 40 балів.

Усі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів зазначенні в положенні університету про оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни.

Шкала оцінювання

За шкалою університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)

1-34		Ф (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)
------	--	--

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ п/п	Найменування	Номер теми
1	Мультимедійний проектор	1-20
2	Проекційний екран	
3	Комунікаційне програмне забезпечення (Google Chrome, Firefox)	
4	Наявність доступу до мережі Інтернет	
5	Персональні комп'ютери, ноутбук.	
6	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	
7	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	
8	Програмне забезпечення: ОС Windows	
9	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основні

1. Батаршев, А. В. (2018). *Патопсихологія: теорія і практика*. Академвидав.
2. Войцех, В. Б. (2020). *Патопсихологія: підручник*. Нова Книга.
3. Волков, В. В. (2019). *Клінічна психологія: навчальний посібник*. Центр учбової літератури.
4. Заїка, В. О. (2019). *Патопсихологія: навчальний посібник*. ВД «Гельветика».
5. Зейгарник, Б. В. (2007). *Патопсихологія* (3-є вид.). А.С.К.
6. Калашник, Г. М., та Зайцева, Н. Б. (2018). *Клінічна психологія: посібник для практичних занять*. Кондор.
7. Коцюбинська, С. С. (2017). *Клінічна психологія та патопсихологія: навчальний посібник*. Університет «Україна».
8. Ліндерс, А. В. (2020). *Нейропсихологія: навчальний посібник*. Київський університет.
9. Макаренко, О. А. (2016). *Патопсихологія. Основи діагностики та корекції: навчальний посібник*. НПУ ім. М. П. Драгоманова.
10. Надута, К. О., та Сомова, О. Л. (2017). *Основи клінічної психології: навчальний посібник*. КНТ.
11. Росоха, А. П. (2018). *Патопсихологія. Курс лекцій*. ЛНМУ ім. Данила Галицького.
12. Слабкий, Г. О., та ін. (Ред.). (2020). *Психічне здоров'я та психологічна допомога: навчальний посібник*. Український інститут громадського здоров'я.
13. Соколова, О. В. (2019). *Клінічна психологія*. ВД «Києво-Могилянська академія».

14. Таволжанська, О. С. (2017). *Патопсихологічна діагностика: посібник*. НМЦ «ТНП».
15. Чуприков, А. П., та Чабан, О. С. (2015). *Психіатрія і медична психологія*. Нова Книга.

Додаткові

1. American Psychiatric Association. (2013). *DSM-5: Diagnostic and statistical manual of mental disorders*.
2. Barlow, D. H., & Durand, V. M. (2021). *Abnormal psychology: An integrative approach* (9th ed.).
3. Beck, A. T., Rush, A. J., Shaw, B. F., & Emery, G. (1979). *Cognitive therapy of depression*.
4. Butcher, J. N., Mineka, S., & Hooley, J. M. (2020). *Abnormal psychology* (18th ed.).
5. Carr, A. (Ed.). (2018). *Handbook of child and adolescent clinical psychology* (3rd ed.).
6. Davison, G. C., Neale, J. M., & Kring, A. M. (2016). *Abnormal psychology* (13th ed.).
7. Gabbard, G. O. (2021). *Psychodynamic psychiatry in clinical practice* (6th ed.).
8. Lezak, M. D., Howieson, D. B., Bigler, E. D., & Tranel, D. (2012). *Neuropsychological assessment* (5th ed.).
9. Sperry, L., & Carlson, J. (2018). *Psychopathology and psychotherapy: DSM-5 diagnosis, case conceptualization, and treatment* (2nd ed.).
10. World Health Organization. (2022). *ICD-11: International classification of diseases*.

Інформаційні ресурси

1. www.repo.usfu.edu.ua – Електронні ресурси ЗФУУ
2. www.npa-ua.org
3. www.upa.org.ua
4. www.efpa.eu
5. www.apa.org/pubs/databases/psycinfo
6. www.iaapsy.org
7. www.pubmed.ncbi.nlm.nih.gov
8. www.apa.org
9. www.who.int
10. www.isbd.org
11. www.fda.gov
12. www.neuronews.com.ua
13. www.aapp.org
14. www.psychiatryonline.org
15. www.ukraine-psychotherapy.org

11. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ЕКЗАМЕН

1. Предмет і завдання клінічної психології.
2. Місце клінічної психології серед інших наук.
3. Основні напрями клінічної психології.
4. Методи дослідження у клінічній психології.
5. Роль клінічного психолога у медичній практиці.
6. Біологічний підхід до аналізу психопатології.
7. Психодинамічний підхід у клінічній психології.
8. Когнітивно-поведінковий підхід до психопатології.
9. Соціокультурний підхід до психічних розладів.
10. Критерії диференціації психічної норми та патології.
11. Особливості структури МКХ-11.
12. Нововведення у класифікації психічних розладів.
13. Значення МКХ-11 у клінічній практиці.
14. Діагностичні критерії психічних розладів у МКХ-11.
15. Порівняння МКХ-10 та МКХ-11.
16. Основні порушення нейропсихічного розвитку.
17. Діагностика розладів розвитку у дітей.
18. Роль сім'ї у підтримці дітей із порушеннями розвитку.
19. Методи корекції порушень розвитку.
20. Соціальна адаптація дітей із нейропсихічними розладами.
21. Основні симптоми шизофренії.
22. Первинні психотичні розлади: характеристика.
23. Кататонія: прояви та діагностика.
24. Диференціальна діагностика психотичних станів.
25. Психосоціальна підтримка пацієнтів із психозами.
26. Симптоми депресії.
27. Біполярний афективний розлад.
28. Методи психодіагностики афективних розладів.
29. Вплив афективних розладів на соціальне функціонування.
30. Психотерапія при афективних розладах.
31. Генералізований тривожний розлад.
32. Панічні атаки: симптоми та діагностика.
33. Фобії: класифікація та прояви.
34. Когнітивно-поведінкові методи лікування тривожних розладів.
35. Психосвіта при тривожних станах.
36. Обсесії та компульсії: визначення.
37. Клінічні прояви обсесивно-компульсивного розладу.
38. Подібні розлади: патологічне накопичення, трихотиломанія.
39. Методи діагностики ОКР.
40. Психотерапевтичні стратегії при ОКР.
41. Посттравматичний стресовий розлад.
42. Гострі реакції на стрес.
43. Симптоми та діагностика ПТСР.

44. Кризова інтервенція при стресових розладах.
45. Роль соціальної підтримки у подоланні стресу.
46. Дисоціативна амнезія.
47. Деперсоналізація та дереалізація.
48. Множинні ідентичності: прояви.
49. Методи діагностики дисоціативних станів.
50. Психотерапія при дисоціативних розладах.
51. Анорексія: симптоми та наслідки.
52. Булімія: клінічні прояви.
53. Компульсивне переїдання.
54. Соціальні фактори у розвитку розладів харчування.
55. Методи профілактики порушень харчової поведінки.
56. Соматоформні розлади: характеристика.
57. Надмірна тривога щодо здоров'я.
58. Залежність від алкоголю.
59. Залежність від наркотичних речовин.
60. Поведінкові адикції: ігрова та інтернет-залежність.
61. Клептоманія: прояви.
62. Піроманія: симптоми.
63. Агресивна поведінка у дітей та підлітків.
64. Антисоціальна поведінка: характеристика.
65. Методи профілактики девіантної поведінки.
66. Основні типи розладів особистості.
67. Нарцисичний та ананкастний типи.
68. Парафілійні розлади: приклади та діагностика.
69. Імітовані розлади: відмінність від симуляції.
70. Нейрокогнітивні розлади та їх вплив на якість життя.